Hukuk Bölümü 2010/143 E., 2010/175 K.

"İçtihat Metni"

Davacı : S. G.

Davalı : Çayırlı Kaymakamlığı

O L A Y : Erzincan Valiliği Çayırlı Tarım İlçe Müdürlüğü'nün 6.1.2010 gün ve 5 sayılı para cezası kararı ile, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı Zabıtası Kanunu'nun 23.1.2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 47. maddesinin b fıkrası uyarınca davacıya 840.-TL idari para cezası verilmiştir.

Davacı, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ÇAYIRLI SULH CEZA MAHKEMESİ; 22.3.2010 gün ve D.İş:2010/9 sayı ile, itiraz eden dilekçesiyle; olay günü araç sahibi Ş. Ç. ile birlikte hayvan aldıklarını ve menşe şahadetnamesinin araç sahibi Ş. Ç.'da olduğunu, Ş.'in acil işi çıktığından ayrıldıklarını, Çayırlı İlçe Jandarma Komutanlığı'nca yapılan yol kontrolleri sırasında evrakları sorduklarını, evrakların Ş. Ç.'da olduğunu söylemesine rağmen ceza yazdıklarını, şahsına kesilen idari para cezasına itiraz ettiğini ve idari para cezası işleminin kaldırılarak para cezasının iptalini talep ettiğinin görüldüğü, itiraz edenin Mahkemelerinin görevli olduğunu iddia etmesi ve duruşma açılmasını talep etmesi sebebiyle takdiren gün belli edilerek itirazın incelenmesi kanaatinin hasıl olduğu, itiraz eden S. G.'in Mahkemelerindeki beyanında itiraz dilekçesinin içeriğini aynen tekrar ettiği, Çayırlı İlçe Tarım Müdürlüğü'nce kendisine tebliğ edilen 7.1.2010 tarihli idari para cezası kararında sulh ceza mahkemesine itiraz edilebileceği bildirildiği için itirazını Mahkemelerine yaptığını, itirazın Mahkemelerinde çözümlenmesini talep ettiği, kararına itiraz edilen idare temsilcisi M. T.'ın Mahkemelerindeki beyanında, İlçe Jandarma Komutanlığının kontrolleri sırasında itiraz eden hakkında menşe şahadetnamesiz naklettiği gerekçesiyle tutanak tutulduğunu, İlçe Tarım Müdürlüğünün bu hususta görevli olduğu için idari para cezası tahakkuk ettirildiğini ve ilgili yerlere bildirildiğini, 7.1.2010 tarihli idari para cezası kararının itiraz edene tebliği için gönderilen yazıda kararın tebliği veya tefhiminden itibaren 15 gün içerisinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edilebileceğinin bildirildiğini, ancak, 6.1.2010 tarihli para cezası kararında itiraz mercii olarak bölge idare mahkemesinin gösterildiğini, itirazda bölge idare mahkemesinin görevli olduğunu, Mahkemelerinin görevli olmadığını beyan ettiği, itiraz edene verilen idari para cezası kararının incelenmesinden, menşe şahadetnamesiz hayvan sevki nedeniyle 840.09 TL idari para cezası tahakkuk ettirildiği ve tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde bölge idare mahkemesine itiraz edilebileceğinin bildirildiği, kararın itiraz edene tebliğ edildiğinin anlaşıldığı, itiraza konu 3285 sayılı Hayvan Sağlığı Zabıtası Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair 4648 sayılı Kanun'un 4. maddesinin "f' fıkrası uyarınca tahakkuk ettirilen idari para cezasına ilişkin itirazların idari yargı mercilerine yapılacağının belirlenmesi, aynı zamanda görev kurallarının kamu düzenine ilişkin olduğu da gözönüne alınarak 5326 sayılı Yasa'nın 28/1-b maddesi gereğince itiraz olunan idari yaptırım kararının Mahkemelerince incelenebilecek kararlardan olmadığı sonucuna varıldığı, başvuru konusu idari yaptırım kararına itirazın 3285 sayılı Hayvan Sağlığı Zabıtası Kanunu'nun 56. maddesi gereğince idari yargı mercilerince incelenebileceğine dair düzenlemeye göre 5560 sayılı Yasa ile değişik 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3/a ve 28/1-b maddeleri gereğince görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

SİVAS İDARE MAHKEMESİ; 3.5.2010 gün ve E:2010/517 sayı ile, davacı Selim Güler tarafından 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'na aykırı hareket ettiğinden bahisle kesilen idari para cezasının iptali istemiyle Çayırlı Kaymakamlığı'na karşı açılan davada davacının sunduğu dava dilekçesi ve ekleri ile Çayırlı Sulh Ceza Mahkemesi'nin E:2010/9 sayılı dava dosyasının incelendiği, 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun muhtelif maddelerinden söz ederek, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun 56. maddesinin 2. fıkrasında, "Bu Kanunda yazılı olan idari para cezaları o yerin en büyük mülki amiri tarafından verilir... Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir" hükmü yer almakta iken 8.2.2008 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5728 sayılı Kanun'un 456. maddesi ile 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun yukarıda alıntısı yapılan 56. maddesinde değişiklik yapıldığı ve idare mahkemesine itiraz edilebileceğine ilişkin hükmün yürürlükten kaldırıldığı, bu durumda, 3285 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezalarının iptali istemiyle idare mahkemelerine dava açılabilmesi mümkün olmadığından, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda yer alan kurallar çerçevesinde kanun yollarına başvurulması gerektiği, görev kamu düzenine ilişkin olduğundan ve usule ilişkin değişikliklerde derhal uygulanma ilkesi geçerli bulunduğundan, davanın görüm ve çözümünde Mahkemelerinin görevli olmayıp, adli yargının (sulh ceza mahkemesi) görevli bulunduğu, bu nedenle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca Sivas İdare Mahkemesi'nde açılan E:2010/517 sayılı dava dosyasının ve Çayırlı Sulh Ceza Mahkemesi'nin E:2010/9 sayılı dava dosyasının görevli yargı merciinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, dosyanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nce bir karar verilmesine değin ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Sıddık YILDIZ, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 5.7.2010 günlü toplantısında:

I- İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre:

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…

…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da gönderilmek suretiyle 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun 47. maddesine göre verilen para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nun 47. maddesinde, idari para cezası verilecek hususlar düzenlenmiş; 56. maddesinin 4854 sayılı Kanun'un 5. maddesi ile eklenen 2. fıkrasında, bu Kanunda yazılı olan idari para cezalarının o yerin en büyük mülki amiri tarafından verileceği, verilen idarî para cezalarına dair kararların ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itirazın, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmayacağı, itiraz üzerine verilen kararın kesin olduğu, itirazın, zaruret görülmeyen hâllerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılacağı, bu Kanuna göre verilen idarî para cezalarının 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunacağı öngörülmüşken; 56. madde, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 456. maddesiyle, "Bu Kanunda yazılı olan idarî yaptırımlara mahallî mülkî amir tarafından karar verilir" şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nda son haliyle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemeye göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Sivas İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Çayırlı Sulh Ceza Mahkemesi'nin 22.3.2010 gün ve D.İş:2010/9 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 5.7.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.